

момент нарахування та порядку їх надання; в-п'яте, своєчасне інфляційне корегування бази, меж соціальних стандартів. Зазначені інновації дозволять скоротити депривацію, забезпечити підвищення рівня життя в країні та стабілізувати формування людського капіталу.

Список використаних джерел

1. Головніна О. Г. Methodology of the socio-economic adjusting in the conditions of transformation economy. Economic efficiency of business in the conditions of unstable economy: Collective monograph. Aspect Publishing of Budget Printing Center Taunton MA United States of America, 2015. P. 31–37.
2. Golovnina O. G. Problem of human capital formation in Ukraine. Economics and Finance. Scientific journal. 2019. Issue 6. P. 49-71.
3. Головніна О. Г. Управління людським капіталом: теорія, методологія, практика: монографія. Київ, 2019. 473 с.

Артем МАСЛЄННІКОВ,
студент 2 курсу спеціальності «Економіка»
Науковий керівник: **Оксана КОМАРНІЦЬКА,**
викладач-методист циклової комісії облікових
та економічних дисциплін
Кам'янець-Подільський фаховий коледж
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Світові глобалізаційні процеси не могли не вплинути на фактори, що формують конкурентоспроможність. Динамічність, непередбачуваність і хаотичність сучасного світу призводять до кардинальних змін у системі

конкурентних переваг. На перший план виходять інноваційність, ступінь залучення надбань НТП і людський потенціал як вирішальні чинники забезпечення високих конкурентних позицій країни.

Так, інноваційний фактор – найновіший та водночас найголовніший фактор конкурентоспроможності на сьогодні. Це спричинено тим, що інновації забезпечують набагато більш високий рівень віддачі, ніж просте залучення додаткових ресурсів [4, с. 16]. Підсилити відповідний ефект здатні технології. Сучасний досвід країн доводить, що запорукою національної конкурентоспроможності є прогресивна технологічна база, завдяки якій відбувається трансформація виробничого процесу для отримання якіснішого і привабливішого продукту. На окрему увагу заслуговують інформаційно-комунікаційні технології. Їх широке впровадження не тільки внесло мобільність і гнучкість в діяльність фірм, а й зробило час і рівень використання інформації істотними факторами успішного розвитку держави.

У таких умовах підвищується цінність і людського потенціалу. Рівень освіти та професійної кваліфікації населення визначає здатність країни до створення інноваційної продукції та підвищення продуктивності праці [1]. Але важливо зазначити, що потрібно не лише вміти створювати умови для талановитих працівників, але й втримувати їх в межах держави.

Дослідженням виявлено ще один вагомий чинник забезпечення конкурентоспроможності – інституційний. Діяльність держави, науково-дослідних інститутів і транснаціональних компаній здатна як закріпити і посилити позитивний результат впливу усіх факторів впливу на конкурентоспроможність країни створенням відповідного середовища, так і звести його до мінімуму неефективністю власних дій.

Особливо це стосується розвитку підприємницької діяльності. Високі адміністративні бар'єри та несприятливі умови для ведення бізнесу значно знижують цю активність у країні. Це призводить до втрати вагомих конкурентних переваг і послаблення позицій на глобальному ринку.

Конкурентоспроможність національної економіки залежить від комплексної системи факторів, що значно ускладнює її оцінку. Було виокремлено чимало підходів для аналізу рівня здатності країни до конкуренції, теоретичну основу яких можна звести до трьох напрямів:

– ресурсний підхід. Він базується на аналізі технологій, наявності капіталу для внутрішнього та зовнішнього інвестування, чисельності та кваліфікації трудових ресурсів, економіко- географічному положенню країни;

– факторний підхід. Він дає можливість оцінити зміну позицій країни на світових ринках під впливом факторів економічного зростання;

– рейтинговий підхід. Він дає інтегральне відображення стану економіки відповідно до тієї та іншої системи показників [5, с. 36].

Проте науковці надають перевагу використанню індексного методу і складенню на його основі відповідних рейтингів. Такий спосіб дозволяє найбільш широко і комплексно підійти до вирішення цього питання, охопивши всі сфери впливу на національну конкурентоспроможність.

Саме тому одним із найзручніших і найефективніших інструментів визначення конкурентоздатності держави є аналіз її позицій у глобальних рейтингах конкурентоспроможності. Це дає змогу оцінити поточний стан відносин країни з іншими, виокремити сильні та слабкі сторони її економіки, а також знайти шляхи посилення конкурентних переваг.

Останнім часом з'являється все більше інформації про ранжирування країн світу на основі індексів, які оцінюють окремо бізнес-клімат, рівень економічної свободи, якість і ефективність державного управління, ступінь глобалізації економіки, рівень розвитку людського потенціалу, корумпованості суспільства та інші чинники, які мають вагомий вплив на сукупну конкурентоспроможність національної економіки.

Отримані дані вказують на те, що визначальні чинники національної конкурентоспроможності в Україні наразі є скоріше джерелом проблем, ніж детермінантами розвитку. Незбалансована економічна система унеможливорює їх ефективне використання. Це, своєю чергою, призводить до поступового

зниження позицій у рейтингу ВЕФ, на результати якого спирається вся світова спільнота при обранні партнерів для налагодження міжнародних зв'язків.

Саме тому для того, щоб узагальнити отриману рейтингову оцінку України, скористаємось Індексом глобальної конкурентоспроможності (ІГК).

Оцінюючи конкурентоспроможність економіки з урахуванням рейтингового підходу, не можна не врахувати вплив на неї світових глобалізаційних процесів. Україна стабільно займає відносно високі позиції у рейтингу (в 2021 році посіла 54 місце серед 207 країн світу), що свідчить про її інтегрованість у глобалізаційний простір.

Під час теоретичного дослідження факторів конкурентоспроможності національної економіки ми виявили, що у сучасному світі рушійними силами конкуренції є інновації, технології та людський потенціал. Не слід також забувати і про те, що стабільне та сприятливе економічне становище – основа конкурентоздатної країни.

І найголовніше, необхідно зупинити або хоча б сповільнити міграційні процеси в країні. Інноваційний розвиток не можливий без людей, які здатні його втілити. Здатність залучати, розвивати та зберігати таланти в межах країни є важливою конкурентною перевагою. Сприяти цьому може поліпшення ділового клімату, як умови спроможності вітчизняних товаровиробників утримувати власні позиції на міжнародних ринках, диверсифікувати експорт у товарному та географічному вимірах.

Українським підприємствам необхідно проводити модернізацію, вдосконалювати виробництво, покращувати якість продукції. Держава повинна вкладати кошти в розвиток інновацій і технологій. Без цього країна і надалі відставатиме від розвинених економік, а згодом може перетворитися на державу-банкрута.

Зазначене викликає необхідність в подальшому дослідженні шляхів оптимізації національних конкурентних переваг під впливом глобальних викликів, постійному моніторингу новітніх тенденцій розвитку світового

господарства та аналізі впливу глобалізаційних процесів на формування конкурентоспроможності країни.

Список використаних джерел

1. Брикова І. В. Ключові фактори формування інноваційних конкурентних переваг національних регіонів в умовах становлення економіки знань. URL: <http://kiev.convdocs.org/docs/315/index-80675.html>
2. Липов В. В. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації. Економіка України. 2018. № 3. С. 21-35.
3. Плотніков О. В. Розвиток ролі держави в умовах глобалізації. Scientific collection. InterConf. 2021. № 77. С. 50-53.
4. Синюченко М. І. Конкурентоспроможність національної економіки: дослідження ефективності факторів зростання. Бізнес Інформ. 2014. № 7. С. 14-17.
5. Скрипник Н. Є., Хайрутдінов. Е. О. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність і сучасні підходи до тлумачення. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. 2016. Вип. 16 (4). С. 34-38.
6. Шушкова Ю. В. Узагальнення інструментів світового досвіду державної політики інноваційного та технологічного розвитку економіки. Економіка та держава. 2019. № 11. С. 20-24.